

NYT FRA HØRSHOLM SØLAUG

Nr. 39 – 7. august 2017



Indholdsfortegnelse

1. **Hørsholm Kommune har Danmarks næstældste kloaksystem - nødvendigheden af separatkloakering og spildevandskontrol**
2. **Kommunens sø-renoveringsplaner i 2017 – Fokus på de tre 'kongelige' søer og indsatsen for grøn mosaikguldsmed**
3. **Nyt liv i Usserød Å mellem Fabriksdammen og Mølledammen**

o – o – o – o – o – o – o – o – o – o

1. **Hørsholm Kommune har Danmarks næstældste kloaksystem - nødvendigheden af separatkloakering og spildevandskontrol**

Hørsholm Sølaug har fra begyndelsen varmt støttet projektet med at separatkloakere vor kommunes regnvands- og spildevandsafledning. Det har vi, fordi vort kommunale kloaknet hører til **et af de mest forsømte** i Danmark, og det er derfor yderst sårbart i en verden med betydelige klimaforandringer og stadigt kraftigere nedbørsmængder.

Hørsholm Kommune har i dag Danmarks næstældste kloaknet. Det er knap 60 år gammelt — en periode, hvor kommunen har gennemgået en voldsom udvikling uden tilsvarende tilpasning af kloaksystemet. Kloaknettet er dermed ca. dobbelt så gammelt som gennemsnittet for **alle** danske kommuner (34 år). Samtidig er henved 80% af vort kloaknet fælleskloakeret – sammenlignet med et gennemsnit for hele landet på 40%. Disse forhold har tvunget kommunen til i vid udstrækning at benytte vore søer og vandløb som aflastning for den manglende kapacitet i vort kloaksystem. Det har skabt og skaber fortsat betydelige og stigende problemer for vore sø- og vandmiljøer.

Kommunen har i flere årtier været opmærksom på problemerne med udledning af spildevand til søer og vandløb og har ved utallige lejligheder understreget, at *'man arbejder på at mindske stofudledningen'*. Men der er desværre hidtil kun sket meget lidt. I Spildevandsplanen fra **1979** var der 39 spildevandsoverløb. I de efterfølgende spildevandsplaner, herunder de seneste fra 2004 og 2012, var der fortsat 39 overløb, men mantraet om at mindske forureningen er hele tiden blevet fastholdt. I marts 2015 stillede borgmesteren i udsigt, at der ville ske et markant fald — på helt op til 20 — i antallet af spildevandsoverløb frem til 2018. I begyndelsen af 2017 kunne Hørsholm Vand imidlertid oplyse, at der stadig resterer 34 spildevandsoverløb, dvs. at der kun er sket en reduktion på 5 overløb. I 2015 sendte de nuværende 34 overløb ikke mindre end 206.000 m³ spildevand ud i miljøet – sammenlignet med 140.000 m³ i 2003. Forureningen er således steget voldsomt – næsten 50% - i løbet af kun 12 år.

Separatkloakering kan under de rigtige omstændigheder råde bod på såvel klimaforandringernes oversvømmelsesrisici som forureningen fra de mange spildevandsoverløb. Men der er navnlig to forhold, der skal være opfyldte for at nå den optimale effekt. Det ene vedrører omfanget af borgernes tilslutning til separatkloakeringen. Den anden handler om streng konsekvens og ensartethed i behandlingen af de forskellige overløbs miljøbelastning.

Det er velkendt, at borgernes tilslutning til separatkloakeringen hidtil har været yderst ringe, ikke mindst fordi vor Kommunalbestyrelse - i modsætning til mange andre kommuner - har besluttet at gøre tilslutningen frivillig. Det indebærer, at kun den del af regnvandet, der falder på offentlige steder som veje, parkeringsarealer mv., vil blive opfanget af separatkloakeringen. Denne del svarer til 1/3 af nedbørsmængderne. De resterende 2/3 falder som nedbør på private grunde, hvorfra tilslutningen til projektet hidtil har været begrænset til ganske få procent. Det betyder, at store mængder spildevand et langt stykke ud i fremtiden fortsat vil belaste vore underdimensionerede kloakker samt vore sø- og vandmiljøer.

Kommunens topprioriterede mål om at undgå oversvømmelser og miljøforurening gennem fuld separering med tilslutning fra alle husstande har således lange udsigter. Samtidig indebærer den manglede tilslutning, at hele 2/3 af de samlede investeringer i kloakseparering i mange år fremover vil være uden effekt. Som illustration kan nævnes det seneste separatkloakeringsprojekt i Blårendens opland - i Folehavekvarteret. Her er investeringsomkostningerne anslået til 120 mill. kr., og 2/3 heraf svarer til 80 mill. kr. Dette anseelige beløb vil i mange år ligge hen som død kapital, men - alt andet lige - med stigende vandtakster for forbrugerne til følge. På trods heraf har Hørsholm Sølaug tilsluttet sig det politiske flertals beslutning - i forventning om, at de små fremskridt umiddelbart vil lette en del af presset fra klimaforandringerne og på længere sigt forhåbentlig få fuld effekt.

Det andet forhold er mere presserende. Igen med udgangspunkt i eksempler fra separatkloakeringen i Blårendens opland er det bemærkelsesværdigt med hvilken detaljeringsgrad, kommunen har fastlagt principperne for miljøpåvirkningen og miljøovervågningen i kølvandet på kloakeringsprojektet. Det gælder specielt kravene til en række **nye** udløb i tilknytning til projektet, bl.a. overholdelse af detaljerede recipientkvalitetskrav, servicekrav og miljømål, effektiv rensning ved udløb, herunder rensning mod olie, monitoreringsprogram til sikring af overholdelse af miljøbeskyttelsesloven osv. osv. (omtalt i detaljer i artikel nr. 2 i ['Nyt fra Hørsholm Sølaug' nr. 37](#)).

Da der ikke stilles tilsvarende strenge krav til de mange **eksisterende** overløb og forureningen derfra, er projektet reelt præget af manglende konsekvens. I eksemplet med separatvloakeringen for Blårendens opland lægger myndighederne op til at fremstå som ganske miljøansvarlige, når det gælder **nye udløb**, mens man på den anden side ikke kræver de samme miljøstandarder, når det gælder **gamle udløb**. Det er ligeledes inkonsekvent, når der afsættes store beløb til rensningsforanstaltninger mv. **nedstrøms** ved de nye udløb, mens en stor del af forureningen faktisk stammer fra ældre udløb **opstrøms**. Lignende problemer kan findes i de mange tilfælde, hvor miljøforurenede vand fra veje, parkeringspladser mv. fortsat tillades udledt til søer og vandløb. Derved mindskes separatvloakeringens effekt, fordi den indsats, der gøres i den ene ende, undermineres af ligegyldighed med forureningen i den anden ende.

Separatvloakeringsinitiativet er et projekt, der principielt fortjener bred støtte, både af hensyn til den alvorlige oversvømmelsesrisiko som følge af klimaforandringerne, men også med det formål at reducere den omfattende spildevandsforurening af kommunes sø- og vandmiljø. Det er derfor beklageligt, at projektet af politiske grunde er blevet udformet på en måde, hvor de gunstige effekter af færre oversvømmelser og mindre forurening først vil blive synlige efter en årrække. Hørsholm Sølaug vil derfor arbejde for at fremskynde den fulde separatvloakering hurtigst muligt.

2. Kommunens sø-renoveringsplaner i 2017 – Fokus på de tre 'kongelige' søer og indsatsen for grøn mosaikguldsmid

Den flerårige kommunale bevilling til sø-renovering er omtalt før i disse spalter (bl.a. i vor 2016 årsberetning). Indsatsen vil i 2017 prioritere (a) de tre 'kongelige' søer, dvs. Ubberød Dam, Springdam og Slotssøen; (b) søerne ved Kokkedal Slot; samt (c) et mindre antal vandhuller, der specielt egner sig som habitat for grøn mosaikguldsmid – en truet insektart, som vor kommune er pålagt et specielt ansvar for at beskytte.

Det overordnede sigte med indsatsen er at forbedre søernes egnethed som levested for planter og dyr, samt forbedre borgernes mulighed for at opleve søerne positivt. Dette sker ved en række indgreb, som spænder fra trærydning til kemisk behandling for at binde fosfor i sedimentet. De detaljerede kommunale indsatsplaner for hver af disse søer kan læses på Sølaugets hjemmeside (klik på de respektive sønavne nedenfor). Kort fortalt drejer det sig om følgende indgreb :

[Ubberød Dam og Springdammen](#) : Træer og krat vil blive beskåret ved begge søer. Ved Springdammen vil der desuden blive lavet en ændring af afløbet, så vandspejlet falder langsommere fra vintervandspejl til sommervandspejl.

[Hørsholm Slotssø](#) : Forbedringer i sømiljøet vil blive opnået gennem : (a) etablering af sandfang før indløb til søen; (b) rydning af et område med tagrør; (c) ændring af udløbsbygværk; (d) udsætning af aborrer; (e) udsætning af flodkrebs; og (f) etablering af krebseskjul ved udlægning af 5-6 træer i søen.

[Søerne ved Kokkedal Slot](#) : Disse søer har allerede været 'under behandling' i flere år. Den videre indsats består specielt i (a) begrænset beskæring af træer og krat ved begge søer, og (b) anvendelse af den nordlige søs vand til vanding af de omliggende græsarealer i sommerperioden, hvorved fosforindholdet i søen vil blive reduceret; og (c) udsætning af vandplanten krebsklo i den sydlige sø (til glæde for guldsmidene).

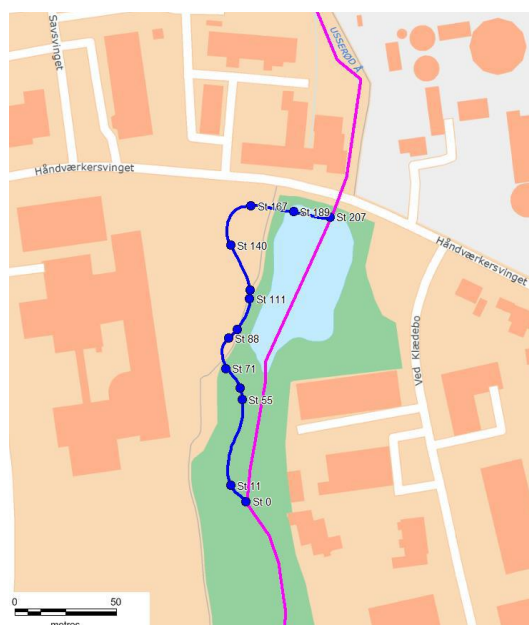
3. Nyt liv i Usserød Å mellem Fabriksdam og Mølledam

Fabriksdammen ved Lyngsø Allé er et velkendt landemærke i Hørsholm Kommune, ikke mindst på grund af Usserød Klædefabriks smukke hvide bygninger, som spejler sig i søens overflade. Langt mindre kendt og upåagtet er nabosøen ved Håndværkersvinget, Mølledammen, som i bogstavelig forstand ligger i skyggen af forbrændingsanstalten - lige over for den okkergule fhv. beboelsesejendom for Usserød vandmølle.

Med et overfladeareal på ca. 3.000 m² er Mølledammen den mindste og den 'nederste' af de tre industridamme i Usserød Å. Vandkvaliteten har længe været ringe, specielt på grund af manglende vedligeholdelse og den megen skygge. Dette problem bliver der i nær fremtid gjort noget ved – af følgende grunde :

Forbrændingsanstalten står over for en udvidelse, der vil medføre en overskridelse af beskyttelseslinien ned mod Usserød Å. Forbrændingsanstalten imødekom derfor et forslag fra Kommunen om, at den skulle forestå etableringen af et omløb af Usserød Å i området omkring Mølledammen. Usserød Å har nemlig en betydelig bestand af havørreder, og frem til Mølledammen findes både gydeområder og opvækstområder, men p.gr.a. opstemningen ved Mølledam standses ørredernes vandring dér. Men hvis der laves et fiskepassabelt omløb ved Mølledam, vil gyde- og opvækstmulighederne i vandløbet blive væsentligt forbedret.

Formålet med omløbet er således primært at forbedre ørredernes muligheder for at trives opstrøms Mølledam, men det har også andre vigtige målsætninger så som at forbedre (a) levevilkårene for åens øvrige dyre- og planteliv og (b) vandkvaliteten i selve Mølledammen.



Indsatsområdet ved Mølledam og Håndværkersvinget – med Usserød Ås nuværende forløb angivet i lilla og med det nye omløb markeret med blå

To medarbejdere hos Fiskeøkologisk Laboratorium i Helsingør har været direkte med i udarbejdelsen af disse planer, og deres rapport om projektet findes på Sølaugets hjemmeside : <http://hoersholmsoelaug.dk/docs/Omløb-af-Molledam-marts-2017.pdf>.

Hørsholm Sølaug hilser dette initiativ velkommen og har specielt noteret sig følgende betingelser, som blev fastlagt ved projektets godkendelse :

Fagligt tilsyn : Fiskeøkologisk Laboratorium skal være tilsynsførende, og der skal finde en afleveringsforretning sted, når arbejdet er afsluttet.

Vandudskiftning : Vandtilførslen og dermed vandudskiftningen i Mølledammen vil blive sikret med en rørføring placeret stort set i det eksisterende åløb, hvorved man opnår en relativt konstant vandstand i søen under normale forhold.

Rekreative hensyn : Der vil blive etableret et stianlæg, som vil gøre dette område tilgængeligt for offentligheden. Stien løber vest for omløbet og vil være passabel for kørestolsbrugere. I det nordvestlige hjørne nær Håndværkersvinget etableres der en gangbro, som sikrer adgang til området mellem omløbet og Mølledam. Den nordlige del af dette område får ligesom området vest for omløbet karakter af park med en bæk, græsarealer og fritstående træer, herunder bl.a. de eksisterende lindetræer.

Sandfang : Der vil blive etableret to sandfang : (a) det første ved gangbroen nær bunden af omløbet, and (b) det andet nedstrøms Mølledam lige før udløbet til Usserød Renseanlæg og Ådalsvej.

Tidsplan : Gravearbejdet og etableringen af omløbet ved Mølledam forventes udført og fuldført i løbet af tredje kvartal 2017.